

(א) לעיל ו: גיטין מה; (ב) כמותו לט. (ג) כמותו לט. (ד) כמותו לט. (ה) כמותו לט. (ו) כמותו לט. (ז) כמותו לט. (ח) כמותו לט. (ט) כמותו לט. (י) כמותו לט.

רבינו הגואל

אכלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר, וחכמים אמי' רואין אותה כמה היתה יפה וכמה היא יפה. ולא קאמי' בשיש, אלא על כרחיך בשיש, שכל גביר עממו נמי בששים כשאכלה לולבי גפנים ויחוריה תאנים. פי' לולבין החרשים שפולין בשורש האילן. וי"א לב האילן. איכא בעייתו כחש גפנא וכו'. פי' אילו היה סמדר זה נשאר בכפף עד שיגמר ענבים ליבצר היה מכחיש בגפן ויגיק לחלוותי העץ... ועבשוי דמי ולכחיה סמדר נשאר כח העץ במקומו. אחד אחר שפוחתי לניקן מן... לו. לחבש... הכחש היתה מכחיש גפנו. ואינו מבורך איהו מהן אית ליה... ר' שמעון... אונס אינו משלם צער מפני שטופה להצטרע... תנאי דתניא ר' יוסי אמי' כשמשלם דמי ולודתו... להשכר שיהי גותן למילדת מה... כן עזאי אומר נכי מוונות. פי' בימי לידתה שהילולת כחולה ונצרכה מטעמים. יפס וטובים ומתוקים. איב קטינא דארעא. פי' שרות קטנות. והלכתא בוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדיקלא ארמאה, שהו קל וכחוש ששמין אורב אב שדה שיש ששים דקלים כמה שהו, וכשקצץ אחד מהו, ונשאר חמישים וחמשה דקלים כמה שהו, ומה שיש ביניהם שילם הדיק. והלכתא בוותיה דרבי גלותא בדיקלא פרסאה, דאמרינן לעיל ההוא גברא דקץ קטשא מחבריה. אתא לקמיה דרבי גלותא, אמר ליה נתנו לרבי חזון לי תלתא חלתא בקינא חזון קיימי והו שיו מהו חזון. ויל הב ליה תלתין וחלת ותילתא. ודוקא דיקלא פרסאה הדוא חשב מאד בעדינן בוותיה ונישום בפני עצמו, אבל ההוא קטשא דקץ ויש גלותא דיקלא ארמאה והו לפיכך דייח רב נתפס בשישים. והאי מאן דקץ בפרא דחבריה, דהיינו בוסר, דכפרא שייך בתמרים ובוסר ענבים, אף קץ שיימן ליה בששים עם הקוקע, הדכל בכלל, שהקונה קרקע בפירותיו נותן עניו קצת בשבת שלאחר זמן. הילכך שיימן בששים עם הקרקע כר' אלעזר זעירי וכדשמאל. וכן פסק ר"ח זצ"ל.

הכונס פרק ששי בבא קמא

נמל.

עין משפט
נר מצוה

מה א ב מיי פ"ד מלכות קוקי ממון הלכה די סמך עשין סו טושי"ע ח"ט סמון שלד עש"ק ו: 1

תורה אור השלם
פ"י יבצר איש שדה או קרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב פרמו ישלם: שמות כב ד

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה כמה היתה יפה: (ב) ד"ה ד"ה דרשומין אב: (ג) ר"ס ד"ה אכלה כו' דלריש למשה דבפירות:

גיליון הש"ס
גב' בחש גופנא. עין ג"מ דף קל ע"ב ומסופות שם ד"ה סבר:

מוסף רש"י

מיטב שדהו של נזיק. תמא שמעו שאל שלד עניו ואללה ערובה של בית סאה בשדה חבירו שמה ערובה יפה שכלל שמה היקום ויטק לו כחוש ואפלו יהיה לו כחוש (גיטין חח) שאל אכלה ערובה שדהו שמה ערובה שמה ערובה של נזיק מה יפה עשיו עם פירותיה וכמה תהא יפה כלל פירות וטק לו (ע"ל ו:). לא בא הכתוב. להחמיר עליו לשלם יותר ממה שהיק. אלא לגבות לנזיק. שיעור דמי נזיק מנות שאל. מן העיריות. שם אין לו מעות ורובה לפיכך לו קרקע שבהו כפי ליתן לו מן הקרקע מעלה שלו (גיטין חח) מן העיריות של מיק. שמה ערובה של נזיק לפי מה שהיא ולא מיק כלל ליתן לו קרקע דמי נזיק. טק און מיטב שדהו שיה און דמיס (ע"ל ו:). בגון שאכלה ערובה בין העיריות. והיו כן מחומות ומעורות מעורות וז כלל וז (גיטין חח) ויש עם פירות שמתו עשית פירות הרכה, ועשית ועטומ מעט, ולא ידעין הק ערובה האכלה מהי מיהו (ע"ל ו:). המוציא מחבירו עליו הראיה. ה' נזק הוא מולא מחבירו ועליו הדין (סח) עליו להביא עדים לנזק את הספק והאוייבת היא (ע"ל חח) מי בעל דברים יבש אלהים, יבש ראי אלהים (גיטין חח).

אבלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר. ואפילו אם נתקלקל המשירות משלם כענבים העומדות ליבצר ודוקא כסמדר לענבים פעמים שאלו מתקלקלים ואלו יגולים לפיכך אין נידוין כמשמיר אבל תבואה רגילה להתקלקל כולה יחד ובחזיו מודה ר' יהושע על כרצו יוסף הגלילי או כרצו וכתבואה גדולה כמו סמדר ענבים יסבור כמשמיר שבו אי נמי כתבואה לא קנסו כל קך כמו ענבים ולא יהא נידון כמשמיר שבו לרבי יהושע ונראה דלע"ג דלמך ר' יהושע רואין אותן כאילו עומדות ליבצר מ"מ שמין אותן אבז קרקע דהא ר"ש נמי קאמר הכי בפגים או בוסר וע"כ אבז קרקע שמין אותן כיון דלרישי לשה (א) ובפירות גמורים דוקא קאמר רבי שמעון דמשלם פירות גמורים כמשמנתו:

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

אכלה סמדר רבי יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר וחכ"א רואין כמה היתה יפה וכמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בר"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחוריה תאנים אבל אכלה פנים או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר קתני מיהת וחכ"א רואין אותן כמה היתה יפה וכמה היא יפה ולא קתני בששים אלא מאי איית לך למימר בששים ה"ג בששים אמר אבי ר' יוסי הגלילי ור' ישמעאל אמרו דבר אחד ר' יוסי הגלילי הא דאמרן רבי ישמעאל דתניא: מיטב שדהו ומיטב כרמו שלם מיטב שדהו של נזיק ומיטב כרמו של נזיק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזוקין מן העיריות וכו' להקדש ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין בגון שאכלה ערובה בין העיריות ולא ידעינן אי כחושא הואי אי שמינה הואי דאמר קום שלים שמינה במיטב דאיכא השתא דהכי לא אמרינן מאי מעמא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי היאך דסליק אמר מר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש כמה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים ויחוריה תאנים הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אימא סיפא אכלה פנים או בוסר הוא דרואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן יהודה היינו רבי יהושע איכא בינייהו כחש גופנא ולא מסיימי אביי אמר מסיימי

ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש בן יהודה היא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטרע תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא ומ"ד נכי מוונות בן עזאי אומר נכי מוונות מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מוונות ומ"ד נכי מוונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקחא היא ולא מבעיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבודא עובדא בוותיה דר"ג בששים לישנא אחרנא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא והלכתא בוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדקלא דארמאה והלכתא בוותיה דרבי גלותא פרסאה רבי שמעון דרבי גלותא, אמר ליה נתנו לרבי חזון לי תלתא חלתא בקינא חזון קיימי והו שיו מהו חזון. ויל הב ליה תלתין וחלת ותילתא. ודוקא דיקלא פרסאה הדוא חשב מאד בעדינן בוותיה ונישום בפני עצמו, אבל ההוא קטשא דקץ ויש גלותא דיקלא ארמאה והו לפיכך דייח רב נתפס בשישים. והאי מאן דקץ בפרא דחבריה, דהיינו בוסר, דכפרא שייך בתמרים ובוסר ענבים, אף קץ שיימן ליה בששים עם הקוקע, הדכל בכלל, שהקונה קרקע בפירותיו נותן עניו קצת בשבת שלאחר זמן. הילכך שיימן בששים עם הקרקע כר' אלעזר זעירי וכדשמאל. וכן פסק ר"ח זצ"ל.

וטעמייהו משום דליתו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון דקאמרי: אונס אינו משלם את הצער. צדקת אלו נערוה (מכונות דף לג. וסח) גבי הא דתנן האונס נותן את העלר בעי בגמרא לער דמאי לע"פ דדבר פשוט הוא שיש לער גדול לכתולה שנבעלה מתחילה כשמשייר כמות מזה היינו משום לער דהשרת צמולים פשיטא ליה דלא משלם לפי שסופה להצטרע תחת בעלה דתנא דמתניתין דהתם חייש לכחש גופנא מה שסופה להצטרע תחת בעלה הלכך בעי לער דמאי:

כחש גופנא ולא מסיימי אביי אמר מסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש בן יהודה היא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטרע תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא ומ"ד נכי מוונות בן עזאי אומר נכי מוונות מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מוונות ומ"ד נכי מוונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקחא היא ולא מבעיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבודא עובדא בוותיה דר"ג בששים לישנא אחרנא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא והלכתא בוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדקלא דארמאה והלכתא בוותיה דרבי גלותא פרסאה רבי שמעון דרבי גלותא, אמר ליה נתנו לרבי חזון לי תלתא חלתא בקינא חזון קיימי והו שיו מהו חזון. ויל הב ליה תלתין וחלת ותילתא. ודוקא דיקלא פרסאה הדוא חשב מאד בעדינן בוותיה ונישום בפני עצמו, אבל ההוא קטשא דקץ ויש גלותא דיקלא ארמאה והו לפיכך דייח רב נתפס בשישים. והאי מאן דקץ בפרא דחבריה, דהיינו בוסר, דכפרא שייך בתמרים ובוסר ענבים, אף קץ שיימן ליה בששים עם הקוקע, הדכל בכלל, שהקונה קרקע בפירותיו נותן עניו קצת בשבת שלאחר זמן. הילכך שיימן בששים עם הקרקע כר' אלעזר זעירי וכדשמאל. וכן פסק ר"ח זצ"ל.